

KPC Groep

Datum

6 april 2009

Subsidieregeling Opleiden in de (academische) school

Met het in het leven roepen van het Keurmerk Opleiden in school, biedt het ministerie van OCW partnerschappen tussen schoolbesturen en opleiding(en) de kans om subsidie te ontvangen voor het gezamenlijk opleiden van studenten en zittend personeel. Het keurmerk en de regeling vloeien voort uit de dieptepilots (academische) opleidingsscholen die de afgelopen jaren hebben plaatsgevonden. In mei zal de regeling 'Aanvraag voor bijdrage in de kosten van een opleidingsschool' officieel gepresenteerd worden.

Opleiden binnen de school en werkplekklere zijn expertisegebieden van KPC Groep. KPC Groep is bij maar liefst acht dieptepilots betrokken. We vervullen daarbij uiteenlopende rollen zoals projectleider, onderzoeker, lector en procesbegeleider. Onze ervaringen en expertises willen we graag met u delen en inzetten bij uw aanvraag voor het Keurmerk opleiden in school. We kennen de criteria tot in detail. Voldoet u nog niet aan de criteria, dan weten we welke acties nodig zijn om te komen tot een kansrijke aanvraag.

Onze dienstverlening

- Ondersteuning en advisering bij het aanvragen van het Keurmerk Opleiden in school.
- Uitwerken van samenwerkingsovereenkomsten.
- Ondersteunen bij de doorgroei naar academische opleidingsscholen.
- Projectleiding en -management van projecten (academische) opleidingsscholen.
- Partnerschappen ondersteunen in de opbouwfase.
- Monitoring.
- Onderzoek op verschillende niveaus.
- Ondersteuning onderzoekstrajecten.
- Ondersteuning uitwerking functiegebouw/competentieprofielen.
- Uitwerking van communicatieplan.
- Conceptontwikkeling opleidingsschool of academische opleidingsschool.
- Verankering van Opleiden in school in het strategische beleid.
- Advisering in borging binnen HRM(D)-beleid.
- Inhoudelijke expertise op gebied van onderwijsinnovatie.

Meer weten

Heeft u vragen? Wilt u meer weten over onze expertises en praktijkervaringen? U kunt contact opnemen met Marja van den Eijnden: 06 53 38 85 75, m.vdeijnden@kpcgroep.nl. Graag gaan we met u in gesprek.

Opleiden in de school in een notendop

Doelen en uitgangspunten

- De opleidingsfunctie is altijd gekoppeld aan innovatie (en onderzoek), schoolontwikkeling en het onderwijsconcept van de school.
- Opleiden in de school is verankerd in het bovenschools beleid.
- Studenten worden gewaardeerd als collega's. Ze krijgen de ruimte om op de werkplek te leren.
- Opleiders van de scholen (ook wel praktijkbegeleiders of opleiders) en docenten van de opleiding ontwikkelen samen het opleidingsprogramma van de studenten die kiezen voor werkpleklernen. Hierdoor leren ze elkaars werkveld diepgaand kennen en ontstaat wederzijds respect waarin ieders kwaliteiten worden gewaardeerd.
- Schoolbesturen begrijpen dat opleiden in de school een meerwaarde geeft aan hun onderwijs en handelen hiernaar.
- Opleiden in de school moet een sterke impuls opleveren voor de professionele ontwikkeling van een school.
- Het werven van studenten voor opleiden in school kan maximaal renderen als de opleiding gelooft in deze vorm van opleiden en hiernaar handelt.

Randvoorwaarden

Voor opleiden in de school gaat het om het vervullen van (organisatorische) randvoorwaarden:

- Opleiden in de School vereist een substantiële schaalomvang. Het kan niet binnen één school worden ontwikkeld en door één school financieel worden gedragen;
- Opleiden in de school richt zich niet alleen op startende leraren, maar ook op ervaren en excellente leraren;
- het moet ingebed zijn in het integrale personeelsbeleid;
- flexibiliteit van lerarenopleidingen, scholen en besturen;
- Opleiden in school moet afgestemd zijn op de schoolontwikkeling van de opleidingsschool;
- Opleiden in school is voor alle studenten en professionals in de school geschikt. En niet alleen voor bovengemiddelde studenten binnen de opleiding of ervaren leraren in de school;
- met opleiden in de school komt de gehele organisatie in beweging.

Praktijkvoorbeelden

KPC Groep is betrokken bij verschillende pilots op het gebied van opleiden in de school en dieptepilots rond de academische school. De academische school is een school die schoolontwikkeling en innovatie verbindt met praktijkonderzoek, de scholing en het opleiden op de werkplek van (nieuw) personeel.

Praktijkvoorbeeld: Schoolbestuur De Basis

“Het partnermodel bij het opleiden van studenten is in Arnhem heel letterlijk opgepakt. Vier opleiders uit de opleiding (Pabo van de HAN Arnhem) en vier opleiders uit de vier opleidingsscholen van Schoolbestuur De Basis zijn samen aan de slag gegaan in het zogenaamde Basisteam. Zij hebben zich vanaf de start van de dieptepilot in september 2006 ingezet voor een aangepaste opleiding van Pabo-studenten die kiezen voor een opleidingstraject Opleiden in school. Het opleiden, begeleiden en beoordelen van studenten was en is een gezamenlijke verantwoordelijkheid. En deze dieptepilot, waarin ik werkzaam ben als projectleider, toont aan dat het werkt: opleiding en scholen kunnen samen studenten opleiden. De professionalisering van alle leerkrachten in mentorvaardigheden is een belangrijk onderdeel geweest van het creëren van draagvlak in de scholen. Belangrijk is dat leerkrachten zich competent voelen in het begeleiden van studenten. Ze kunnen dan ook openstaan voor de ontwikkeling die ze doormaken in hun eigen professie als ze studenten voor langere tijd in hun klas en op school krijgen. Immers studenten komen niet alleen op de opleidingsschool leren, ze komen ook brengen. Dit partnerschap heeft tot nu toe veel opgeleverd: allereerst vier opleidingsscholen die naar volledige tevredenheid studenten opleiden. Maar ook een opleiding die gelooft in dit opleidingstraject waarbij vele uren door de studenten wordt geleerd op de werkplek. Het werven van studenten voor deze manier van opleiden is een belangrijk issue gebleken. Werving krijgt niet alleen gestalte in speciaal daarvoor ingerichte bijeenkomsten, maar zit ook in de houding en kennis van bijvoorbeeld studieloopbaanbegeleider. Deze vormt een belangrijke schakel in het keuzeprocess van studenten.”

(Door Rosa Hessing, senior adviseur KPC Groep)

Praktijkvoorbeeld: Academische scholen van schoolbestuur Signum

“In Rosmalen en 's-Hertogenbosch staan de twee academische scholen van schoolbestuur Signum. Twee scholen die sinds de start van de dieptepilot het concept academische school ontwikkelen én waarmaken. KPC Groep vervult het projectmanagement. Met gepaste trots zijn de uitkomsten ontvangen van het onderzoek van het IVA naar de kracht van de academische school (2008). De zes krachten die zij benoemden zijn kenmerkend voor de wijze waarop het project zich ontwikkelt:

- de verbinding van onderzoek aan onderwijsontwikkeling en opleiden/professionaliseren. De kern van de academische school is het verbinden van deze pijlers;
- werken met een professionaliserings- en innovatieagenda, waarbij het onderwijsconcept van de school de basis vormt en de schoolspecifieke competenties uiteraard een belangrijke rol spelen;
- de wijze waarop werkplekleren binnen Wittering.nl wordt vormgegeven, het zogenaamde werkvloerleren, is verbonden aan opleiden, professionalisering en onderwijsontwikkeling;
- ‘gezamenlijk opleiden van leerkrachten van 't Schrijverke en pedagogisch medewerkers en samen werken aan de ontwikkeling van de doorgaande lijn. Een belangrijk element in deze dieptepilot is het realiseren van een doorgaande lijn 0-13 jaar;
- de constructieve leercultuur binnen de academische school;
- het gezamenlijk geloof in het concept academische school Den Bosch.

Ik zie deze krachten terug op de werkvloer met de kinderen en de studenten, op het niveau van de school waar praktijkgericht onderzoek bijdraagt aan de innovatieve ontwikkeling van de school, op het niveau van het bestuur waar de academische scholen een prominente plaats hebben in het strategisch beleid.

Het verbinden van de ontwikkelingen, het zoeken naar nieuwe mogelijkheden en leren van wat we met elkaar ervaren, zijn belangrijke ingrediënten waaraan ik graag een bijdrage lever. Alle betrokkenen zijn bereid zich hard te maken voor de academische school en erin te investeren.”
(Door Ingrid Veeke, senior adviseur KPC Groep)

Praktijkvoorbeeld: Academische Brede Campusschool

“Hoe zorgen we ervoor dat opleiden in school en (academisch) onderzoek daadwerkelijk verbonden wordt met de schoolontwikkeling van de school? Welke ondersteuning heeft de school nodig om die verbinding tot stand te laten komen? En wat draagt dit alles bij aan de professionalisering van leraren en de kwaliteit van de school?

Deze vragen zie ik als KPC Groep-adviseur voorbij komen als ik samen met besturen, scholen en opleidingen bezig ben met het vormgeven van de academische opleidingsschool. Zo ook in één van mijn (dieptepilot)projecten zoals de Academische Brede Campusschool. In dit project werken zeven scholen voor primair onderwijs in Zwolle (e.o.) samen met hun schoolbestuur Catent en Katholieke Pabo Zwolle (KPZ), ROC Landstede, OBd IJsselgroep, UOCG en NIVOZ aan het vormgeven van de opleidingsschool en het verrichten van onderzoek.

Werken aan de academische opleidingsschool betekent werken aan:

- het inrichten van een samenwerkingsverband van regionale partners;
- een opleidingsinfrastructuur binnen de school;
- onderzoekend leren door koppels van studenten mbo en hbo;
- uitwisseling in een leer- en onderzoeksgroep;
- een integrale ontwikkelstrategie binnen de school;
- professionalisering van leraren en schoolleiders in onderzoekend leren;
- monitoring van de opbrengsten.

Als projectmanager ben ik verantwoordelijk voor de aansturing van het ontwikkelproces en de projectbeheersing en -verantwoording. Daarnaast bied ik waar nodig inhoudelijke advisering. Het is hierbij boeiend om te zien hoe creatief en inventief betrokkenen zijn om met elkaar (systeem)grenzen op te zoeken en te doorbreken. Met het samen opleiden en doen van onderzoek door leraren en onderwijsassistenten hebben we een parel in wording die (opnieuw) leidt tot de kern van het leraarschap: verwondering en nieuwsgierigheid naar hoe de dingen in elkaar zitten.”

(Door Marja van den Eijnden, senior adviseur KPC Groep)

Praktijkvoorbeeld: Academische Speciale Basisschool Leiden

“In Leiden maken drie sbo-scholen in het Samenwerkingsverband samen met de Hogeschool van Leiden deel uit van de Academische Speciale Basisschool. Deze ontwikkeling van de academische sbo sluit aan bij de verdere ontwikkeling van de onderwijsfunctie en de expertisefunctie van het sbo. Door deze samenwerking is het mogelijk vorm te geven aan het opleiden van meer dan startbekwame leerkrachten voor het sbo in Leiden, binnen het Samenwerkingsverband en voor de regio. Er is sprake van een diepgaande en duurzame uitwerking van de wederkerigheid van kennis en ervaringen binnen en tussen de opleidingsscholen en de lerarenopleiding. De schoolontwikkeling van de sbo-scholen krijgt input vanuit onderzoeken die de studenten uitvoeren. Deze onderzoeken worden gedragen door leerteams, per school en bovenscholen.

Deze leerteams bestaan naast studenten ook uit zittende leerkrachten van de scholen en docenten van de hogeschool. Zo werden onderzoeken uitgevoerd naar

presentatiemogelijkheden en meervoudige intelligentie op het sbo, coöperatief leren binnen het sbo en begrijpend lezen binnen de methode Taaltrapeze.

Op deze wijze was er niet alleen sprake van werkplekleren voor de studenten, maar werden ook de aan de opleidingsschool gerelateerde deskundigheden van de zittende leerkrachten vergroot. Uitgewerkte competentieprofielen zijn ingepast binnen het IPB. Een boeiende samenwerking tussen scholen, schoolbesturen en de hogeschool. Als projectmanager heb ik leerkrachten, directies, studenten, docenten en schoolbesturen zien groeien in wederkerigheid en deskundigheid. Op scholen waar sprake is van veranderende populaties en verdichting van de problematiek.”

(Door Fritz Spliethoff, senior adviseur KPC Groep)

Praktijkvoorbeeld: Samenwerkingsverband Groningen, Scheemda, Veendam en Tynaarlo

“In 2007 zijn we in het hoge Noorden gestart aan de concretisering van opleiden in scholen en het vormgeven aan academische basisscholen. Vanuit KPC Groep ben ik binnen het project betrokken als projectmanager. Met afgevaardigden van alle acht betrokken scholen en van de opleiding (PA van de Hanzehogeschool Groningen) en het universitair onderwijskundig centrum Groningen (UOCG) werk ik samen om alle van te voren vastgestelde projectactiviteiten te realiseren. Het ambitieniveau is hoog. Het groeien naar academische opleidingsscholen heeft veel voeten in aarde. Aan het einde van schooljaar 2008-2009 willen we acht academische opleidingsscholen gerealiseerd hebben die verbonden zijn aan vier schoolbesturen voor Openbaar Onderwijs in een samenwerkingsverband met de opleiding, de universitaire onderwijsinstelling, een onderzoeksinstelling en de schoolbegeleidingsdienst.

We zijn inmiddels twee jaar verder. De tussenbalans maakt duidelijk dat veel is gerealiseerd. In totaal zijn 71 leerkrachten in twee jaar tijd geschoold in het verrichten van onderzoek in de eigen school. Elk studiejaar voeren zeker 40 studenten van alle opleidingsjaren hun projecten uit op de acht academische scholen. Negen studenten zitten in hun LIO-jaar. Binnen de PA is het curriculum voor de academische student in overleg met de opleiders uit de scholen omgezet naar een curriculum dat op vele momenten plaats vindt in de academische scholen. Leerkrachten en studenten voeren schoolgebonden actieonderzoek uit maar ook worden er grotere onderzoeken uitgevoerd door het GION: over bijvoorbeeld de competentieontwikkeling van de leerkrachten en door het ABCG (onderwijsbegeleidingsdienst) over de kwaliteitskenmerken van academische basisscholen.

Deze dieptepilot heeft binnen de deelnemende scholen veel teweeg gebracht: scholen zijn nog verder in ontwikkeling gebracht en verder in beweging gekomen. Het blijkt maar weer: studenten op de werkvloer houden je scherp. Ze laten je leren en verwoorden hoe het eigen onderwijs zich verder kan ontwikkelen. Onderzoeken op de school laten leerkrachten ruimer kijken naar hun eigen praktijk en geven impulsen voor onderwijsvernieuwing. Tenslotte zorgen de professionaliseringsactiviteiten ervoor dat de betrokkenen groeien in hun professie. Maar misschien is de belangrijkste opbrengst tot nu toe de verbetering van communicatie tussen alle partijen en in de scholen. Want dat is zeker: Samen opleiden vergt goed overleg.”

(Door Rosa Hessing, senior adviseur KPC Groep)